

Stortingets Energi og miljøkomite
(energi-miljoe@Stortignet.no)

Oslo, 4. februar 2025

Innspill fra Naturvernforbundet til: Representantforslag om klargjøring av naturmangfoldlovens nødvergerett. Representantforslag 44 L (2024–2025)

Naturvernforbundet ber komiteen om å avvise forslaget.

Vi mener forslaget vil gjøre det lettere å kunne skyte rovdyr i påberopt nødverge, noe som er uheldig. Dette vil både være dårligere forvaltning av mange arter, inkludert sterkt og kritiske truede arter, det kan være bestandsmessig uheldig og det vil også kunne være en konfliktdrivende faktor i rovdyrdebatten. Forslaget legger opp til et enda større skjønn enn det som juridisk ligger i dagens ordlyd. Og det er en uønsket liberalisering av nødvergebestemmelsens opprinnelige intensjoner.

Allerede komplisert juss og stort skjønn. Nødvergebestemmelsen er etablert for å kunne skyte rovdyr/rovfugler som aktivt angriper, dreper eller kommer til å drepe bufe, tamrein, gris, hund og fjærfe. Representantforslaget lager etter vårt syn en enda større gråsone, som igjen utvider rommet for skjønn. Det fører igjen til en ytterligere svekkelse av beskyttelsen for rovdyr. Naturvernforbundet mener at skyting av rovdyr i påberopt nødverge ikke må overlates til et enda større skjønnsrom enn det som allerede foreligger. Det må heller ikke åpne for et potensielt misbruk og utglidning av nødvergebestemmelsens intensjoner slik forslaget legger opp til. Enda større gråsone vil kunne føre til at dyreeier ikke utnytter eller benytter den plikt hen har til å jage potensiell skadevolder eller benytte andre metoder enn skyting for å forsvare dyr. Juridiske sett har det i tidligere diskusjoner om nødvergerett vært sterkt ønske om å redusere graden av skjønn.

Nødvergeretten anses allerede som liberal og har et betydelig skjønnsrom gjennom begrepet "umiddelbart forestående angrep". Ytterligere utvidelse av det skjønnet, slik forslaget legger opp til, vil

kunne bety enda større grad av juridisk usikkerhet og tolkningsrom. Og ikke minst vil det åpne for at rovdyr og rovfugl enklere kan skytes under påberopt nødverge fordi det er «*overveiende sannsynlighet at et angrep vil skje i nær framtid*», slik forslaget lyder. Dette vil i ytterste konsekvens kunne hevdes bare ved at et rovdyr oppholder seg i nærheten av tamdyr i et område.

Omfatter mange arter. Vilt omfatter i loven naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier. Dette betyr at det er mange arter som kan omfattes av en ytterligere liberalisering av loven. Det inkluderer eksempelvis alle de 14 landlevende rovpattedyrene fra snømus til brunbjørn samt mange fugler og for eksempel hoggorm. Det har vært noen saker i rettsvesenet om skyting av rovfugler i påberopt nødverge. Men det er de fire store rovpattedyrene som kanskje i størst grad er og har vært omfattet av bestemmelsen i rettsvesenet.

Rødlista og truede rovdyr. De fire store rovpattedyrene er sterkt truet (brunbjørn, jerv og gaupe) eller kritisk truet (ulv) på norsk rødliste og de omfattes av Bernkonvensjonen. Konvensjonen pålegger i realiteten sterke krav om at skyting (inkl. skadefelling og annet) alltid skal være aller siste utvei når alle andre metoder er forsøkt. Bernkonvensjonens forpliktelser kan bli satt til side fordi representantforslaget vil kunne øke mulighetene for skyting av ville rovdyr og rovfugler som oppholder seg i nærområdet/oppholdsområdet til bufe, tamrein, gris, hund og fjørfe. En ytterligere liberalisering av nødvergebestemmelsen vil dermed kunne føre til redusert hensyn til Bernkonvensjonen og dennes verdi som en internasjonal konvensjon etablert for å ivareta biologisk mangfold. Konsekvensene av en mer liberal praktisering vil også kunne virke konfliktdrivende overfor mange interessegrupper.

Ber komiteen avvise forslaget. Vi frykter med all grunn at en slik ordlyd vil gjøre det enklere å skyte rovdyr selv uten at de angriper tamrein, bufe, gris, hund og fjørfe. Det vil kunne være nok at det er rovdyr i nærheten, der eier, eller den som opptrer på vegne av eier, kan skyte rovdyr og påberope seg nødverge før et angrep skjer, fordi dennes vurdering kan dekkes bak den vage juridiske formuleringen «*overveiende sannsynlighet at et angrep vil skje i nær framtid*». Vi minner også om at dagens formulering allerede har et betydelig tolkningsrom som allerede er vanskelig for domstolene. Dette er påpekt av jurister har påpekt ved flere anledninger. Forslaget vil innebære mange flere mulige situasjoner når tolkningsrommet nå utvides ytterligere.

I så måte påpeker vi også at det ikke framgår av representantforslaget at forslaget er underlagt en grundig juridisk vurdering av om dette forenkler jussen og hvordan dette vil kunne virke i praksis.

Vi viser forøvrig til innspill fra Birdlife Norge og WWF Verdens naturfond av 26.01. 2025, som vi fullt ut støtter.

Naturvernforbundet konkluderer derfor med at enda mer skjønnsutøvelse, ytterligere liberalisering og forvansking av tolkningsrommet av unntaksbestemmelsen om nødverge er feil vei å gå.

Vi ber komiteen om å avvise forslaget.

Vennlig hilsen

Truls Gulowsen
leder
Naturvernforbundet